

Róžański Mieczysław
profesor UWM, doktor habilitowany
katedra Teorii i Historii Prawa
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (Polska)

PRZYGOTOWANIE PAŃSTWA POLSKIEGO DO ZAPOBIEGANIA, PRZECIWDZIAŁANIA I ZWALCZANIA COVID 19

PREPARATION OF THE POLISH STATE TO PREVENT, COUNTERACT AND COMBAT COVID 19

Rozprzestrzeniające się na świecie zakażenia wirusem SARS CoV-2 doprowadziły do konieczności wprowadzenia nowych rozwiązań prawnych, które będą umożliwiały podjęcie działań minimalizujących zagrożenie dla zdrowia publicznego w Polsce. Ten wirus może wywołać zespół niewydolności oddechowej, choroba ta jest określana jako COVID-19.

Dotychczas funkcjonowała ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi [14], która wprowadzała podstawowe normy prawne dotyczące zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych. Projekt nowej ustawy został złożony do Sejmu przez Prezesa Rady Ministrów dnia 1 marca 2020 r. [1]. Projekt ten zawierał zasady i tryb zapobiegania oraz zwalczania zakażenia i rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem. tego samego dnia został on skierowany do I czytania w Komisji Zdrowia. Komisja zajęła się nim na posiedzeniu w dniu 2 marca 2020 r. [3]. Tego samego dnia odbyło się II czytanie projektu na posiedzeniu sejmu. Nie zgłoszono na nim poprawek do projektu, dlatego też odbyło się w tym dniu także III czytanie i przegłosowano projekt – 400 połów za, 11 przeciw, 7 wstrzymało się [22]. Ustawą zajął się Senat na posiedzeniu w dniu 6 marca 2020 r. Nie wniósł on żadnych poprawek, i tego samego dnia został ona podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej. Weszła w życie w następnym dniu po jej opublikowaniu [21].

Ustawa składała się z 4 rozdziałów. Pierwszy zawiera elementy definicyjne (art. 1) i wskazany dostał jej cel (art. 2). Drugi określa nowe szczegółowe regulacje prawne umożliwiające podjęcie działań

przeciwepidemicznych oraz tryb finansowania świadczeń opieki zdrowotnej dla osób z podejrzeniem zakażenia lub zakażeniem tą chorobą. Analizując go szczegółowo należy stwierdzić, że zawiera on zmiany w prawie pracy. Pracodawca może polecić pracownikowi zdalne wykonywanie obowiązków wobec pracodawcy (art. 3). Wprowadzono prawo otrzymania dodatkowego zasiłku opiekuńczego dla rodziców przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których uczęszcza dziecko (art. 4).

Kolejną istotną zasadą jest zawieszenie stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych [10] , w przypadku dokonywania zamówień na towary lub usługi niezbędne do przeciwdziałania COVID-19. W tym samym celu wprowadzono możliwość niestosowania przepisów innych ustaw.

W art. 7 ustawy określono zasady udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w związku z rozprzestrzenianiem COVID-19 oraz zasady finansowania tych świadczeń. W art. 9 ustawy przewidziano możliwość nałożenia na podmiot leczniczy obowiązku wykonania określonego zadania w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

Ponadto organy administracji rządowej, państwowe osoby prawne, organy samorządu terytorialnego, mają obowiązek wykonania zadań przeciwdziałających koronawirusowi. Wprowadzono przepis zgodnie z którym organy te nie ponoszą odpowiedzialności za ewentualne szkody związane działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie COVID-19. Analogicznie nie ponosi odpowiedzialności za szkodę w związku z działaniami władz publicznych zarządzający lotniskiem, zarządzający dworcem kolejowym, przewoźnik lotniczy, kolejowy lub drogowy (art. 13, 14).

Przewidziano także w ustawie również szczególne rozwiązania dotyczące ewentualnych odwołanych podróży pozostających w bezpośrednim związku z wybuchem epidemii wirusa SARS-CoV-2, tak aby należycie zabezpieczyć rynek turystyczny.

W rozdziale trzecim ustawy wprowadzono zmiany w obowiązujących aktach prawnych:

- ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej [4];

- ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej [5]
- ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych [6];
- ustawie z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców [7];
- ustawie z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne [8];
- ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego [9];
- ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne [11];
- ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym [12];
- ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym [13]
- ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi [14];
- ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych [15];
- ustawie z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych [16]
- ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe [17];
- ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce [18];
- ustawie z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz niektórych innych ustaw [19].

Najbardziej istotne zmiany zawarte zostały w ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Dotyczą one m.in. uprawnienia Głównego Inspektora Sanitarnego lub działającego z jego upoważnienia państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego do wydawania decyzji, oraz w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Dotyczą one m.in. wprowadzenia nowych pojęć tj. strefa zero, strefa buforowa, strefa zagrożenia, zagrożony obszar, miejsce kwarantanny. oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi wprowadzają obowiązek dla ministra właściwego do spraw zdrowia określenie w rozporządzeniu wykazu chorób powodujących powstanie obowiązku hospitalizacji, kwarantanny lub nadzoru epidemiologicznego oraz okres podlegania takiej kwarantannie lub nadzorowi (art. 34).

Przewidziano także, że w przypadku wystąpienia stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego o charakterze i w rozmiarach

przekraczających możliwości działania właściwych organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia zagrożony obszar wraz ze wskazaniem rodzaju strefy, na którym wystąpił stan epidemii lub stan zagrożenia epidemicznego oraz rodzaj stosowanych na tym terenie rozwiązań. W rozporządzeniu można ustanowić czasowe ograniczenia, obowiązki i nakazy, czasową reglamentację zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły, zakaz opuszczania miejsca kwarantanny, zakaz opuszczania strefy zero przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie. Wprowadzono ponadto regulacje dotyczące dystrybucji produktów leczniczych, wyrobów medycznych lub środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

Bibliografia

1. Druk sejmowy nr 265 pismo Prezesa rady Ministrów (RM-10-21-20).
2. Druk sejmowy nr 266.
3. Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisja Zdrowia (nr 13 z dnia 2 marca 2020, w: Kancelaria Sejmu. Biuro Komisji Sejmowych, Warszawa 2020).
4. Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1541 i 2020).
5. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59 oraz z 2020 r. poz. 322).
6. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 238).
7. Ustawa z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców (Dz. U. poz. 1320 oraz z 2002 r. poz. 1571).
8. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 499, z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23).
10. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 oraz z 2020 r. poz. 288)

11. Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2019 r. poz. 2460).
12. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2019 r. poz. 993 i 1590).
13. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1398 oraz z 2020 r. poz. 148 i 284).
14. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284 i 322).
15. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, 1622, 1649, 2020 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 284).
16. Ustawa z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1846).
17. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).
18. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85).
19. Ustawa z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 322).
20. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi - Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, z późn. zm).
21. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020, poz. 374).
22. URL:[http://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/agent.xsp?symbol=glosowania &nrkadencji=9&nrposiedzenia=7&nrglosowania=7](http://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/agent.xsp?symbol=glosowania&nrkadencji=9&nrposiedzenia=7&nrglosowania=7).